

324

Opsporingsonderzoeken naar georganiseerde criminaliteit in Nederland in 2005-2006

**Nederlandse bijdrage aan het Europese dreigingsbeeld georganiseerde
criminaliteit 2007**

VERTROUWELIJK

1 Methodologische verantwoording

1.1 Uitgangspunten en basisgegevens

De inhoud van dit rapport is de Nederlandse bijdrage voor het Europese dreigingsbeeld (Organised Crime Threat Assessment, OCTA) dat door Europol wordt samengesteld op basis van gegevens van alle afzonderlijke lidstaten. In tegenstelling tot een situatierapport beoogt het Europese dreigingsbeeld op basis van een kwalitatieve evaluatie van gegevens huidige en toekomstige dreigingen vast te stellen op het gebied van zware en georganiseerde criminaliteit. Op basis van de uitkomsten van het Europese dreigingsbeeld stelt de Europese Raad strategische prioriteiten voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit in de Europese Unie. Het Nederlandse rapport fungeert tevens als een jaarlijks nationaal overzicht van de meest actuele stand van zaken van de aard en aanpak van georganiseerde criminaliteit in Nederland.

Voor de verzameling van gegevens voor het OCTA zijn door Europol en vertegenwoordigers van de lidstaten uitgangspunten en vragenlijsten ontwikkeld die zijn vastgelegd in een document voor de lidstaten. De methodologie voor het Europese dreigingsbeeld is nog volop in ontwikkeling.

Eén vragenlijst bevat gedetailleerde vragen over (een selectie van) criminele groeperingen en een tweede vragenlijst bevat vragen over criminele activiteiten ten behoeve van een beschrijving op een geaggregeerd niveau. De vier verplichte EU-criteria, aangevuld met gedetailleerde vragen over zeven dimensies van georganiseerde criminaliteit¹, vormen het belangrijkste uitgangspunt voor de selectie van specifieke criminele groeperingen. Andere criteria zijn dat het vooral om groeperingen dient te gaan die nog actief zijn of moeilijk zijn te ontmantelen en die zich bezighouden met de meest relevante criminele activiteiten op het gebied van zware of georganiseerde criminaliteit.

Voor de beantwoording van de vragen over criminele activiteiten wordt van lidstaten verwacht dat ze in elk geval rapporteren over de volgende criminele activiteiten:

- Handel in verdovende middelen
- Fraude, inclusief BTW-fraudes en openbare aanbestedingen
- Smokkel van sigaretten en alcohol
- Falsificaten, valsmunterij en intellectuele eigendomsfraude
- Mensenhandel, inclusief uitbuiting
- Faciliteren van illegale immigratie

Het staat lidstaten vrij om tevens over andere criminele activiteiten te rapporteren. Zij worden in dat geval verzocht de keuze goed te onderbouwen. Voor een volledig overzicht van de uitgangspunten en de vragenlijsten wordt verwezen naar Bijlage 1.

1.2 Werkwijze bij gegevensverzameling

Verzamelde gegevens over lopende, afgesloten dan wel voortijdig afgebroken opsporingsonderzoeken uit 2005 (over de periode van januari tot en met oktober 2005) vormen de basis van

¹ De zeven dimensies (internationaal werkgebied, structuur criminele groepering, gebruik van geweld dan wel intimidatie, corruptie en invloed, specialisatie, zakelijke structuren en witwassen) komen globaal overeen met zeven van de elf EU-criteria.

de analyse van dit rapport. De gegevens over 176 opsporingsonderzoeken zijn verzameld met behulp van een digitaal registratieformulier voor gegevens over criminele samenwerkingsverbanden. De gegevens zijn geleverd door 20 van de 25 regionale politiekorpsen, de Dienst Nationale Recherche, de Koninklijke Marechaussee en twee bijzondere opsporingsdiensten². Het merendeel van de vragen in de vragenlijsten van Europol kan beantwoord worden met behulp van de gegevens uit het digitale registratieformulier. Daar waar dat niet mogelijk was of waar meer actuele of aanvullende gegevens over specifieke criminele activiteiten wenselijk waren, zijn de gegevens verkregen met behulp van interviews met experts.

In verband met de afspraken binnen de Europese Unie over een wijziging van een jaarlijks situatierapport in een bijdrage voor het Europese dreigingsbeeld is er dit jaar bij het gebruik van gegevens in Nederland sprake van een overgangssituatie. In volgende jaren zal telkens in het voorjaar een analyse worden uitgevoerd op gegevens uit opsporingsonderzoeken van een achterliggend kalenderjaar, gevolgd door interviews met experts en de samenstelling van het rapport gedurende de zomermaanden.

In dit rapport is op grote schaal gebruik gemaakt van recent verschenen criminaliteitsanalyses van de aandachtsgebieden van de Dienst Nationale Recherche, vervolgstudies in het kader van het Nationaal dreigingsbeeld en wetenschappelijke onderzoeken op het gebied van verschillende criminele activiteiten. Vanwege het beschikbaar komen van meer recente kennis zijn aan de bovengenoemde criminele activiteiten paragrafen toegevoegd over wapenhandel, computer-criminaliteit, mobiel banditisme en voertuigcriminaliteit.

1.3 Beperkingen

Opsporingsprioriteiten, capaciteit en mogelijkheden van opsporingsdiensten om gegevens te leveren bepalen in belangrijke mate het aantal ingestuurde gegevens over opsporingsonderzoeken. Van jaar tot jaar kunnen de aantallen ingestuurde opsporingsonderzoeken sterk fluctueren. Over de ontwikkeling van georganiseerde criminaliteit kunnen op basis van de verschillende aantallen dan ook geen kwantitatieve conclusies getrokken worden. Ook de representativiteit van de ingestuurde opsporingsonderzoeken kan om bovenstaande redenen niet worden vastgesteld. Bij de uitkomsten van de analyses dient met een beperkte representativiteit rekening te worden gehouden. Het digitale registratieformulier wordt op dit moment doorontwikkeld tot een landelijke standaard en applicatie. Naar verwachting zal het gebruik van deze applicatie in de naaste toekomst leiden tot een meer representatief beeld van de investeringen in opsporingsonderzoeken naar vormen van zware en georganiseerde criminaliteit.

Opsporingsonderzoeken naar vormen van zware en georganiseerde criminaliteit kunnen zich richten op één of meerdere dadergroepen, bijvoorbeeld groepen die in de drugshandel in de keten van productie, groothandel, tussenhandel en straathandel met elkaar te maken krijgen. Uit het huidige registratieformulier kan niet altijd goed worden afgeleid tegen hoeveel criminele samenwerkingsverbanden een opsporingsonderzoek wordt gestart. Om misverstanden te voorkomen is bij de beschrijving van de data het opsporingsonderzoek als uitgangspunt genomen en wordt verondersteld dat elk opsporingsonderzoek is gericht op tenminste één crimineel samenwerkingsverband. Bij de beschrijving van de data wordt dus uitgegaan van 176 criminele samenwerkingsverbanden, in werkelijkheid zijn het er echter meer³.

² Respectievelijk de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en Economische Controledienst (ministerie van Financiën) en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (ministerie van Sociale en Economische Zaken).

³ Alleen bij sommige casusbeschrijvingen van opsporingsonderzoeken die zich op meerdere groeperingen richten, zal van dit gehanteerde uitgangspunt worden afgeweken.

1.4 Begrippen

De belangrijkste sleutelbegrippen zijn als volgt gedefinieerd:

Opsporingsonderzoek

Onder een opsporingsonderzoek wordt verstaan de periode waarin door de opsporingsinstanties actieve opsporingshandelingen zijn verricht en/of opsporingsmiddelen zijn ingezet. Een opsporingsonderzoek begint doorgaans met een voorbereidende fase, waarna één of meer opsporingsonderzoeken tegen de verdachten worden geopend. Het opsporingsonderzoek kan leiden tot vervolging van de verdachten en tot afdoening door de rechter. Om een zo actueel mogelijk beeld te schetsen wordt het moment waarop definitief een proces-verbaal wordt opgemaakt en feitelijk ter beschikking komt van justitie beschouwd als basis voor het onderscheid tussen een afgesloten en een lopend onderzoek. Dat impliceert dat na de op deze wijze afgebakende afgesloten opsporingsonderzoeken vaak nog een gerechtelijke afdoening volgt.

Kernleden en overige leden

Een kernlid is de verdachte aan wie door het (recherche)onderzoeksteam een cruciale, veelal sturende, rol wordt toegedacht bij het initiatief nemen tot en organiseren van het plegen van strafbare feiten in een crimineel samenwerkingsverband.

Overige leden zijn de verdachten die niet als kernleden maar wel als verdachten in het opsporingsonderzoek worden aangemerkt.

Hoofdactiviteiten en nevenactiviteiten

Als hoofdactiviteiten worden de criminele activiteiten aangemerkt waarvoor het criminele samenwerkingsverband primair is ingericht en waar het opsporingsonderzoek zich in belangrijke mate op richt.

Nevenactiviteiten zijn criminele activiteiten die in omvang, deelname en/of opbrengst ondergeschikt zijn aan de hoofdactiviteit. In principe kunnen nevenactiviteiten onafhankelijk van een hoofdactiviteit worden uitgevoerd.

Homogene en heterogene criminele samenwerkingsverbanden

De vaststelling van een homogeen of heterogeen samengesteld crimineel samenwerkingsverband is gebaseerd op de herkomstlanden van alle verdachten. Een verband met vijf of minder verdachten wordt als homogeen beschouwd wanneer alle leden hetzelfde herkomstland hebben. Bij grotere verbanden dient tenminste driekwart van alle leden uit dezelfde herkomstlanden afkomstig te zijn.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaat de aandacht uit naar de beantwoording van de vragen over specifieke criminele activiteiten op geaggregeerd niveau. In de beschrijvingen wordt per criminele activiteit steeds afzonderlijk aandacht besteed aan aspecten rond criminele groeperingen en criminele activiteiten. Ontwikkelingen en verwachtingen voor de toekomst rond een specifieke criminele activiteit worden eveneens in een aparte paragraaf beschreven.

Hoofdstuk 3 bevat een kwantitatieve analyse van criminele groeperingen op geaggregeerd niveau, in het bijzonder een analyse van de in paragraaf 1.1 genoemde zeven dimensies van georganiseerde criminaliteit. Tevens wordt afzonderlijk aandacht besteed aan falsificaten, waarvan de productie, handel en gebruik veelal ondersteunend zijn bij andere criminele activiteiten, en witwassen, hetgeen in de meeste gevallen als een nevenactiviteit voortvloeit uit andere criminele activiteiten.

vertrouwelijk

In hoofdstuk. 4 wordt een selectie van casussen weergegeven, met aandacht voor de zeven dimensies. Bijlage II bevat een beschrijving van de voor dit doel ontwikkelde selectiemethode. In Bijlage I en III worden respectievelijk de "intelligence requirements" voor OCTA 2007 en kerncijfers over in beslag genomen verdovende middelen gepresenteerd.

Geraadpleegde bronnen

Bestuurlijke rapportage (2006). *Nederland onaantrekkelijk maken voor de WACN*. Zoetermeer: Bovenregionale Recherche.

Blaauw, F.J. (2006). *Statistiek Voertuigdiefstal 2005*. Amsterdam: Stichting Aanpak Voertuigdiefstal.

Decorte, Tom, *Ecstasy in Vlaanderen: een multidisciplinaire kijk op synthetische drugs*, Leuven: Acco, 2005.

Decorte, Tom & Tim Boekhout van Solinge (2006). Het aanbod van cannabis in Nederland en België. In: *Tijdschrift voor Criminologie*, 2006 (48) 2, pp. 144-154.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2004). *Nationaal dreigingsbeeld zware of georganiseerde criminaliteit*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2005). *Mensensmokkel in beeld 2002-2003*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006a). *Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld. Nadere beschouwing van potentiële dreigingen en witte vlekken uit het Nationaal dreigingsbeeld 2004*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006b). *Mobiel Banditisme. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006c). *Identiteitsfraude met behulp van phishing op internet. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006d). *Afpersing door middel van een distributed denial of service aanval. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006e). *Export van gestolen voertuigen via de Nederlandse havens. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006f). *Ramkraken door Poolse criminele samenwerkingsverbanden. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006g). *Diefstal van goederen op de luchthaven Schiphol. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006h). *Corruptie van ICT-personeel. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006i). *Corruptie van allochtone dienstverleners: advocaten, notarissen, accountants, tolken en vertalers. Verslag van een onderzoek voor de Vervolgstudie Nationaal dreigingsbeeld (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006j). *De cannabismarkt in Nederland. Raming van aanvoer, productie, consumptie en uitvoer (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006k). *Nederlandse bijdrage aan het Europese dreigingsbeeld georganiseerde criminaliteit 2006 (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006l). *Bovenregionaal Recherche Overleg. Jaarverslag 2005*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006m). *Overzichtsrapportage vals geld 2005*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNRI, Dienst Nationale Recherche Informatie (2006n). *In beslag genomen verdovende middelen en drugsprizen Nederland-2005*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2004). *Misdaad zonder grenzen, Criminaliteitsbeeld Centraal en Oost-Europa, 2002-2003*. Korps landelijke politiediensten. Zwolle

DNR, Dienst Nationale Recherche (2005a). *Criminaliteitsbeeld 2005. Synthetische Drugs 2002-2004*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2005b). *Mobiel Banditisme uit Polen en Litouwen, Eindrapportage van het Projectteam Polaris*. Zwolle : Korps landelijke politiediensten.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006a). *Criminaliteitsbeeld 2005*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006b). *Criminaliteitsbeeld 2005. Deelrapport Mensensmokkel*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006c). *Criminaliteitsbeeld 2005. Deelrapport Mensenhandel*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006d). *Criminaliteitsbeeld 2005. Deelrapport Heroïnehandel*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006e). *Criminaliteitsbeeld 2005. Smokkel van of grensoverschrijdende handel in cocaïne*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche.

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006f). *Criminaliteitsbeeld 2005. Deelrapport Witwassen*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche..

DNR, Dienst Nationale Recherche (2006g). *Criminaliteitsbeeld 2005. Deelrapport Illegale handel in vuurwapens en explosieven*. Driebergen: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche..

DIC, Douane informatiecentrum (2006). *Rapportage inbeslagnemingen verdovende middelen 2005 (vertrouwelijk)*.

Faber, W. en A.A.A. van Nunen (2004). *Uit onverdachte bron. Evaluatie van de keten ongebruikelijke transacties*. Meppel: Boom juridische uitgevers.

FIU, Financial Intelligence Unit Nederland (2006). *Jaaroverzicht 2005 en vooruitblik 2006 Meldingen Ongebruikelijke Transacties*. Zoetermeer.

Immigratie en Naturalisatiedienst (2005). *Rapportage Vreemdelingenketen over de periode september tot en met december 2004, tevens jaarrapportage 2004*. Den Haag, Ministerie van Justitie.

Kerkdijk, H., W.J. Knobbe en A.J. Helmus (2006). *Telecommunicatie in Nederland. Aard, omvang en vooruitzichten*. Groningen, TNO, Informatie- en Communicatietechnologie.

Kuppens, J., E. de Vries Robbé, I. van Leiden en H. Ferwerda (2006). *Zware jongens op de weg. Een onderzoek naar georganiseerde diefstal in de wegtransportsector*. Advies- en Onderzoeksgroep Beke. Arnhem.

Lampe, K. von (2002). *Assessing Organized crime : The Case of Germany*. Paper published online in ECPR Standing Group Newsletter Organised Crime, No. 3, September.

Landman R., J. Meloen en J. van Mantgem (2005). *Nederlandse opsporingsonderzoeken naar georganiseerde criminaliteit 2004 (vertrouwelijk)*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten, Dienst Nationale Recherche Informatie.

Leistra, G. (2006). *Misdaad: nieuw record*. Elsevier, jaargang 62, 18 januari.

Leun, J. van der, en L. Vervoorn (2004). *Slavernij-achtige uitbuiting in Nederland. Een inventariserende literatuurstudie in het kader van de strafbaarstelling van mensenhandel*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Maalsté, N., P. Nijmeijer en M. Scholtes (2002). *De vuurwapengedetineerde aan het woord. Daderonderzoek naar achtergronden en motieven van vuurwapenbezit, vuurwapengebruik en vuurwapenhandel*. Den Haag: ES & E.

Meloen, J.D., R.R.J. Landman, H.A. de Miranda, J. van Eekelen & S. van Soest (2003). *Buit en besteding. Een empirisch onderzoek naar de omvang, de kenmerken en de besteding van misdaadgeld*, Den Haag: Reed Business Information BV.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2002). *Mensenhandel – Eerste Rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: Bureau NRM.

Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2005), *Mensenhandel – Aanvullende kwantitatieve gegevens. Vierde Rapportage van de Nationaal Rapporteur*, Den Haag: Bureau NRM.

Neve, R. en M. van Ooyen-Houben, (2006). Een verboden genotspil als exportproduct: XTC in de lage landen en de reactie van de overheid. In: *Tijdschrift voor Criminologie*, 2006 (48) 2, pp. 155-168.

Projectvoorstel Horizontale Fraude (2006). *Nederland onaantrekkelijk maken voor de WACN*. Zoetermeer: Bovenregionale Recherche.

College van procureurs-generaal (2005). *Richtlijn voor strafvordering intellectuele-eigendomsfraude*. Den Haag

Soudijn, M.R.J. (2006). *Chinese Human Smuggling in Transit*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Spapens, A.C. & M.Y. Bruinsma (2004). *Illegale vuurwapens in Nederland: smokkel en handel*. IVA beleidsonderzoek en advies, Tilburg. Apeldoorn: Politie & Wetenschap.

Staring, R., G. Engbersen, H. Moerland, N. de Lange, D. Verburg, E. Vermeulen en A. Weltevrede (2005). *De sociale organisatie van mensensmokkel*. Zeist: Kerckebosch.

Unger, B., G. Rawlings, M. Siegel, J. Ferwerda, W. de Kruijff, M. Busuioic & K. Wokke (2006) *The amounts and the effects of money laundering*, Utrecht: School of Economics.

UN, United Nations, Office on Drugs and Crime (2006) *2006 World Drug Report*, 2006.

Vries, M. de (2006). Heroïnesmokkel en de betrokkenheid van Turkse criminele verbanden. In: *Tijdschrift voor Criminologie*, 2006 (48) 2, pp. 169-179.

Bijlage I Intelligence requirements OCTA

Introduction

On the basis of the experience gained in drafting OCTA 2006, the collection process for the next threat assessment has been fine-tuned. Even before the production of the first OCTA started, this had been foreseen as a crucial step in the continuous improvement that has to be a key feature of this circular process.

Collection for OCTA 2007 is based on two questionnaires. The first one addresses single criminal groups and the second one is about single criminal activities. As for OCTA 2006, there is more focus on qualitative rather than quantitative aspects.

Due to the excessive amount of criminal groups that can be identified in each MS, a common set of selection criteria is provided in order to reduce the number of groups to be reported upon. This selection allows better focus on the most relevant criminal syndicates. The criminal group questionnaire is then very detailed so that it can channel an in-depth knowledge about features that are assessed as crucial, also according to the outcome of the OCTA 2006 process.

Through the questionnaire on criminal activities, the aim is to get a complete picture concerning certain organised criminal activities in the MS. This picture should be based on data concerning criminal groups active in the specific criminal field and not on a selection of them⁴⁹. In practical terms, questions are similar to the ones in the criminal group questionnaire but they should be answered from a different perspective with the ultimate aim of singling out peculiarities concerning a criminal activity in one or more MS.

Also on the basis of the OCTA 2006 process, some criminal activities have been selected as mandatory. This means that every MS must report on them so that a complete picture at EU level can be gained. MS are then required to report on criminal activities/phenomena that they assess as the most threatening at national level or because of their actual or potential impact on other MS.

This double perspective (criminal groups and criminal activities) is necessary to put into focus such a complex and multifaceted phenomenon as organised crime in the EU.

In answering the questionnaires, special attention must be devoted to the explanatory notes. They are a crucial guidance for this collection process and they must be followed in order to obtain homogeneous and detailed enough contributions.

Selection criteria for criminal groups

Detailed report on all criminal groups identified in MS is not feasible. The set of OC groups to be reported upon in the framework of the OCTA must be based on the following selection criteria:

⁴⁹ The questionnaires are to be seen as two separate entities. The questionnaire on crime types refers to the overall situation. Therefore the questionnaires on crime types should not only reflect the information referred to in the questionnaires referring to the criminal groups.

strict application of the characteristics of organised crime as defined in chapter IV of Enfopol35rev2(1997). In addition to the four mandatory requirements as laid down in the a.m. Enfopol35rev2 (collaboration of more than 2 people, for a prolonged or indefinite period of time, suspected of the commission of serious criminal offences, determined by the pursuit of profit and/or power) the following criteria should be considered in the order below to reduce the number of OC groups to be reported upon:

- Operating on an international level (no. 6)
- Using some form of discipline and control (no. 4)
- Using violence or other means suitable for intimidation (no. 7)
- Exerting influence on politics, the media, public administration, judicial authorities or the economy (no. 10)
- Each with own appointed tasks (no. 2)
- Engaged in money laundering (no. 9)
- Using commercial or businesslike structures (no. 8)

Please indicate which characteristics you have used focussing on most relevant crime types (referring to serious or organised crime). The group is currently still active (in case that information related to ongoing law enforcement activities can be provided) areas have already been identified, which indicate that the dismantling of the OC group is causing difficulties (in case that information related to ongoing law enforcement activities can be provided)

The criteria actually used for the selection of each criminal group must be specified.

Questionnaire about criminal group XYZ⁵⁰

Please provide a general description of the main criminal activities of the group, the modus operandi, the main threat posed by this criminal group.

Questions

1. In which countries is the group active? Please list the countries concerned and the specific activities in each country.⁵¹
 - a. Can the geographical area be more specified?⁵²
 - b. Can the role of the country be further specified?⁵³
2. Where do the leading group's members stay?⁵⁴ Please specify the country of stay.
 - a. If they stay within the EU, what is their residence status? Do they stay legally or illegally? How did they 'achieve' their status?
 - b. If they stay outside the EU, do they need to travel into the EU? How?
3. Can you provide an estimation of the value of the criminal group's assets⁵⁵?
 - a. Where does the criminal group keep its assets? Please specify the country, the assets⁵⁶ and how they are used⁵⁷.
 - b. Is the criminal group using its criminal profits and assets to strengthen its position? How?
4. How does the criminal group launder its criminal proceeds?

⁵⁰ One form must be filled in for each selected criminal group.

⁵¹ By definition, a criminal group is active in a country when group's members operate there on behalf of the criminal syndicate. It is important to shed light not only on the geographical features but also on the functions of the individuals involved. That is the reason why the activity carried out in a specific country must be specified. A criminal group can be internationally active also because of money laundering operations.

When activities in a specific country are based on co-operation with another criminal group, this must be highlighted and the nature of those contacts must be further explained in answering question 9.

For a non-exhaustive list of possible activities, please make reference to the endnotes to question 7.

⁵² For example, the border regions of countries A and B.

⁵³ The answer to this question is directly linked to the specific activities carried out in a certain country. For example, a country can be a transit country, a logistical base, it can be used because of its infrastructures, such as seaports and airports, or it can emerge because members of the group are frequently present in this country, etc.

⁵⁴ Leading members are criminals with the authority for making decisions affecting the whole organisation from a strategic viewpoint. They are members who are crucial for the survival and development of the organisation. See also endnotes to question 7.

⁵⁵ Asset is anything owned by a person, organisation etc that has money value. For example, the Directive 2005/60/EC (on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing) refers to property as 'assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, ...'. For instance, legitimate business structures are assets.

⁵⁶ The assets nature can be real estate, money in bank accounts, companies, etc.

⁵⁷ The way these assets are used is particularly interesting. The use can basically be re-investment, a specific use in the modus operandi of the criminal activities, exertion of influence, etc. The case of legitimate business structures is addressed by specific questions afterwards. Anyway, the answer to this question can be used to highlight important aspects that do not fit in questions 11 and 12.

5. Please, give an estimation of the size of the group. Please, provide also an assessment concerning its growth potential.
6. For how long has the group been active?
7. What is the structure of the group?⁵⁸
 - a. Is it possible to determine different levels within the criminal group? Please specify.⁵⁹
 - b. Is it possible to determine a division of tasks⁶⁰? Please specify.⁶¹

⁵⁸ This description should highlight, among other things, whether the group is organised in separate cells or branches, whether they are located in different geographical areas (the answer to this question is linked to the outcome of questions 1 and 2), how they communicate or coordinate their activity, members' gender and age etc. An overall assessment concerning the hierarchical or network-like structure of the criminal group must also be provided.

⁵⁹ *High level (or leading level):* criminals with the authority for making decisions affecting the whole organisation from a strategic viewpoint. They are members who are crucial for the survival and development of the organisation;

Middle level: criminals dealing directly with the high level and enjoying a certain margin of autonomy in executing directives, possibly having coordination responsibility with reference to other group members. More than one middle level might be identifiable.

Low level: criminals who are called to execute orders without significant margin of autonomy and without significant responsibilities over other group's members.

⁶⁰ Especially with reference to middle and low level members, it is crucial to understand why they are part of the organisation (their function). It is difficult to provide a detailed range of possibilities because it can heavily depend on the criminal activity exerted and the modus operandi adopted. Anyway, these possibilities should revolve around these general functions (specifications on a case by case basis are needed):

Direction of the criminal activities. This category could be useful to outline the role that is played by the above mentioned 'high levels' of the organisation, but it could apply also to 'middle levels' when they have not or there is not enough information to identify a more specific function;

Funding the criminal activities;

Procurement or production of illegal 'goods' to the group (i.e. drugs, women for sexual exploitation, etc.). Procurement means negotiating and acquiring the property of these illegal goods;

Organisation of the transport to the distribution market;

Organisation of transport to 'production' sites (for example, in case of precursors);

Procurement or production of instrumental facilities (i.e. safe means of communication, counterfeit documents, bogus companies for the main criminal activity, etc.), means of transport, precursors, etc.;

Transport;

Distribution of 'illegal goods or services' (i.e. drugs, exploitation of women for sexual services, etc.). It should be specified whether this distribution is aimed at final customers or other criminal groups;

Money laundering (including the procurement of bogus companies for money laundering);

Corruptive influence;

Exertion of intra, inter or extra violence;

Liaison between different branches or cells of the criminal organisation;

Liaison with other criminal groups;

Liaison with a specialist.

⁶¹ If a division of task is present, besides its description, please provide with additional information concerning the performance of certain tasks by certain criminal profiles (please see also question 8). In case the essential feature in determining a criminal profile is the ethnic origin or nationality, please see question 8.

8. What is the ethnic composition of the group? Please specify also the members' nationalities⁶².
 - a. Is there a dominant ethnicity or nationality leading the activities of the group? Please specify.
 - b. Can you identify specific functions or tasks within the criminal group in relation to the ethnic origin or nationality? Please specify.
 - c. Is the ethnic origin of the criminal group a major feature enabling its criminal activities? Please specify.⁶³
9. Does the group have contacts to other criminal groups⁶⁴? Please specify the countries⁶⁵, the nature (what?)⁶⁶ and reason (why?) of those contacts, the existence of any hierarchical relationship among groups, the way co-operation is carried out (how?)⁶⁷.
10. What is the main factor of cohesion in the group?⁶⁸

⁶² In this case the relevant criminal profile is outlined by nationality and ethnicity. Also the country of birth could be useful to highlight relevant differences. For example, within a certain criminal group, the 'distribution of heroin' function may be carried out by criminals with British nationality, Indian ethnicity, and India as country of birth, while the 'money laundering' function may be taken care of by criminals with British nationality, British Caucasian ethnicity and The UK as country of birth. Direct information on ethnicity or origins would be useful because a limitation to nationality could 'hide' peculiar ethnic roots or geographical origins (basically the country of birth – or region, when significant) that could contribute to explain roles played in the criminal organisation or highlight significant overall patterns.

⁶³ For example, it is important to know whether and how a criminal group is in a position to exploit the presence of an already existing specific ethnic community in a certain country.

A criminal group can profit from the existence of an existing community sharing the same ethnic origin in different ways. A community may become the market for the criminal group. This statement refers in particular to "markets" for which criminal groups play the supplier role, such as drugs or banned wildlife articles. The "community" may become the target for the criminal group, for example with reference to extortion and exploitation crimes. The less the community is integrated with the hosting society the more this possibility becomes concrete. The "community" may unwittingly become the disguising background for the criminal group, because the presence and movements of these third country's nationals become usual, the volume of import/export trade and financial transactions with this third country increases, the business undertakings owned or managed by this third country's nationals become usual, etc. Furthermore, this community can represent a pool from which new members can be recruited, because of marginalisation, common cultural background, family ties, etc.

⁶⁴ By definition, a criminal group is cooperating with another criminal group when it relies on the latter for its criminal activities (i.e. supply of illegal goods, money laundering, distribution of illegal goods, etc.). International co-operation is particularly interesting, but this is not the only subject matter of this question. Brief description of the co-operating criminal group, including, at least, where it is located and the core criminal activities must be provided.

⁶⁵ Please specify the countries in which the other criminal group is active, especially with reference to the activities that are the reason for the co-operation, and the countries in which the contacts and co-operation take place.

⁶⁶ For example, logistical support, provision of illegal goods, provision of specialist services.

⁶⁷ It is interesting to have an insight concerning how the cooperation works in practical terms (telephone calls, face to face meetings in a specific country through specific members of XYZ, members of the criminal syndicate non-occasionally active in a specific Country – see question 1). It is also interesting to know whether the co-operation is supported by the use of 'liaison officers' and if they have a specific profile, such as a specific ethnicity or nationality.

⁶⁸ The cohesion factor comes into play at the recruitment stage but it is also crucial for the resistance of the criminal group against law enforcement agencies and other criminal groups as well as for committing the crimes. Cohesion may be based on family ties, common ethnicity, common experiences (for example, criminals grew up together), common criminal experiences (for example, criminals came to know each other in prison), common 'life-style' (as it seems to be for the motorcycle gangs), etc.

11. Does the criminal group establish and/or use existing legitimate business structures (LBS)⁶⁹ for its criminal purposes⁷⁰? Please specify.
- Please specify how they established and/or they got to use⁷¹ these LBS and to which aim. Please specify also whether legal and illegal activities are mixed⁷².
 - Which is the official business field of these LBS?
 - Which are the countries of incorporation and operation?⁷³
12. What is the size of the LBS⁷⁴? Is there a major influence of the LBS controlled⁷⁵ by the criminal group on the legal market? Please specify.⁷⁶

⁶⁹ Legitimate business structure (LBS) means any undertaking (of any size) operating under a legal form, such as private limited company, partnership, sole trader organisation, etc. These undertakings may be used to carry out legal but also illegal activities. For example, also the so-called bogus companies are to be considered LBS.

⁷⁰ The function they play in the modus operandi must be specified. For example, it may be transporting drugs, providing a reason to move goods or money, participation in public tenders, money laundering (layering), re-investment, acquiring social status, exerting influence, fictitious employment of group's members, etc.

⁷¹ Some ways to get to use LBS, besides establishing them, can be:
Property acquired by the criminal group after establishment of the LBS. In this case, it would be interesting to get additional information concerning how the criminal group got ownership of the company and the share of property (100% or less);
Infiltration. In this case criminal members work actually in the company. Deception is necessary to have a case of infiltration. Case of fictitious employment cannot be considered as infiltration;
Coercion. In this case violence or threat is used. Coercion could be linked to property acquisition or simply the use of the company's facilities or services (please specify). The target of coercion should also be specified (Sole proprietor, shareholder, director, employee, etc.).

Corruptive influence. They could be linked to the use of the company's facilities or services (please specify). The target of corruption should also be specified (Sole proprietor, shareholder, director, employee, etc.).

Deception. In this case the company was deceived (for example, a transport company hired to transport furniture in which heroin is hidden without any knowledge of the aforementioned transport company). Deception could be coupled with infiltration.

Mutual benefit. In this case the company knew of the criminal activity but accepted to provide its services anyway. For example, a bank's branch, insurance agent, a notary, etc. carrying out financial operations without reporting their suspicions (or knowledge).

In addition, other crimes linked to the use of the LBS should be mentioned (other than the exertion of violence and corruption). For example, loan-sharking used by the criminal organisation to weaken the company and eventually take it over.

⁷² It is important to clarify if the company carries out also legal activities in the official field. In this case, a rough estimation on the ratio between legal and illegal business activities would be useful.

⁷³ A company can be incorporated in one country and active in others. The kind of activity exerted in the different countries should be specified. This category also includes the opening of bank accounts (or similar instruments) in other countries.

⁷⁴ There are different ways of measuring the size of a company. For example, the number of employees can be seen as an indicator of this size and the level the company's social and economic impact.

⁷⁵ Owned directly or indirectly.

⁷⁶ A business set up and run by criminals may have a significant social and economic impact. It may operate within a complex and perfectly legal network of business transactions; it may have solid links and normal working relationships with honest – and unknowing – businessmen, and give employment to a number of workers. On the other hand, it may turn into unfair competition for all other business operating in the same sector, because the real profit derives from criminal activities, and the front business can offer goods and services at prices that all honest ventures, which have to be economically productive, cannot match. Such a situation is conducive to a perverse cycle. On the one hand, the honest competitor in an attempt to match the low fares has to cut costs. On the other hand, this may lead to the further corruption of a specific market.

Another aspect that would be interesting to address in answering this question is the following. The possibility to get in contact and then influence high level officials is likely to be based on an already established and qualified presence of members of a criminal group in the economy or in the social fabric. Within this framework, organised crime can resort to infiltration through the ownership of significant companies at local or national level for gaining a layer of respectability leading to useful contacts and influence. A side effect of this development can again be the pollution of the economic environment due to unfair competition possibly based on corruption, money laundering and re-investment (for example, there are no costs for funding because money comes from crime), disregard for laws and regulations (whose respect can raise costs), etc. Furthermore, once the economic environment is infiltrated the dismantling of criminal groups may have major social effects due, for example, to the loss of workplaces.

13. Does the group exert corrupting influence on the non-criminal environment? Please specify field⁷⁷, level⁷⁸, exchange mechanism⁷⁹, ways⁸⁰, countries⁸¹, purpose⁸².
14. Does the group use intra, inter, extra-group violence?⁸³ Please specify the kind of violence.⁸⁴
15. What is the objective of violence?⁸⁵

⁷⁷ This refers to the environment which the targeted person pertains to (for example, law enforcement, judiciary, public administration, politics, private sector, etc.).

⁷⁸ This refers to the role of the targeted persons within the organization to which he/she belongs. The answer can be 'Low' (for example, a front-line police or administrative officers with executive tasks), 'Medium' (for example, an officer who is able to affect significantly the decision-making process), 'High' (officers with significant decisional power). It is also useful to know whether the targeted person participates in decision-making processes with reference to a single city, a region or the entire country (especially for high and medium level officers). For example, it makes a difference whether influence is exerted on local or national politicians. Foreign countries must be specified (for example, if influence is exerted in Albania).

⁷⁹ This is needed because the handing over of money is not the only way of corrupting or exerting influence. It is very important to highlight also more subtle forms of influence based on 'exchange of favours'. It is also possible that influence is exerted through blackmail or other forms of pressure (not violence or threat which are addressed through another question).

⁸⁰ This refers to the profile of the members of the criminal organisation that contacted or managed the targeted person. It should also be highlighted whether the criminal organisation contacted or is managing the contact with the targeted person through an intermediary who is not part of the criminal organisation (for example, a lawyer having access to judges, prosecutors or police officers because of his professional activity. This lawyer could be not part of the criminal organisation but he could be simply 'selling' this service possibly also to other criminal groups).

⁸¹ This refers to the countries in which the corruptive influence is exerted.

⁸² Some objectives of corrupting influence can be:

To carry out the criminal activity. For example, to abuse public tender procedures or to get across a border.

To get information on law enforcement activities. In order to assess the extent to which the criminal organisation is known and targeted by the law enforcement agencies.

To avoid investigative activities. To avoid that law enforcement officers start an investigation on the activities of the criminal group.

To hinder investigative activities. In case a criminal investigation was started. In this case reference is made to evidence gathering, choice of investigative paths, etc. When high levels are involved, it can also refer to the substitution of the officers in charge and similar actions.

To avoid conviction. In this case, reference is made to the assessment of the gathered evidence and the final decision by the judiciary.

To avoid arrest. For example, in case of criminals hiding (or simply residing) in foreign countries where they created a safe environment through corruption and influence.

⁸³ Violence may be used within the group to maintain internal discipline and cohesion (intra-group violence), against other groups to manage the balance of power within the criminal environment (inter-group violence), and against private individuals or companies outside the criminal world (extra-group violence).

⁸⁴ In particular, please specify whether:

Violence is actually exerted. The type of violence should be specified (for example, homicide, kidnapping). It is important to highlight whether the criminal group resorts to the violence after trying other possibilities (for example, threat) or are group members using violence as a general tool to get their way. An assessment concerning the frequency of actual violence (high or low) would also be useful.

Violence is planned or used as reaction. It is important to understand whether the criminal group uses violence as a defensive instrument without specific planning (for example, shooting during a robbery to avoid being captured by the police) or the criminal group adopts violence as part of its strategy.

Threat of violence is used. The type of threat should be specified (for example, threat of killing).

Violence or threats are used within specific ethnic communities.

Threat of violence is based on reputation within the criminal environment (intra and inter-group violence) or with reference to the general public (and not only closed circles, such as drugs addicts buying from the criminal group) or specific ethnic communities (please see also question 8). Please specify.

Violence or threats are reported to the law enforcement agencies or they are discovered during investigative activities.

Law enforcement officers are targeted. In this case, threat of violence (and not violence) is addressed to single police officers targeting their private sphere (for example, private property, family, etc.). Also small acts of actual violence can be included in this category. In these cases, the criminal group is trying to avoid direct confrontation with the law enforcement agency.

Law enforcement agencies are targeted. In this case, actual violence is openly addressed to single police officers (or their property, family, etc.) or violence or threat of violence is addressed to the agency as a whole (for example, targeting a police station, a patrol).

⁸⁵ This refers to the objective pursued in using violence. For example, with reference to law enforcement and judiciary, the objective could be to avoid or hinder investigations or convictions. When public administration officers or politicians are targeted, public money could be at stake. In case of intra-group violence, the objective can be linked, for example, to the maintenance of discipline and cohesion. In case of inter-group violence, the objective, for instance, can be linked to territorial or market disputes, recovery of debts, etc.

16. Are there other behaviours and techniques adopted by the criminal group that hinder law enforcement or judicial process (countermeasures)? Please specify.⁸⁶
17. Do they use outsider specialists (please specify)? Why? Do specialists co-operate knowingly or unknowingly?
18. Are there any other threatening features that are not covered in the general description of the group? Please specify.

⁸⁶ Counter-measures can be classified under three categories:

Avoiding law enforcement detection of the criminal activity, such as counter-surveillance, misleading activities, infiltration against law enforcement agencies, use of certain communication means or sophistication in hiding money transfers;
Avoiding law enforcement detection of members of the criminal organisation, such as complex networks of companies, front men and counterfeit or falsified documents, use of nicknames, codes, foreign languages or local idioms;
Avoiding prosecution and conviction of members of the criminal organisation, such as the use of violence, intimidation, corruption or influence against group members under trial or investigation, but also against victims, potential witnesses, law enforcement personnel, or people within the judiciary, public administrators, and politicians. The international dimension has a relevant role to play in avoiding or hindering evidence gathering, prosecution.
Avoiding capture. The international dimension has a relevant role to play also in this case.
It is important to report any example of use of cutting-edge technology.

Selection criteria for criminal activities.

The MS are required to fill in this questionnaire for the following mandatory criminal activities:

Drugs trafficking

Fraud, including VAT fraud, fraud in public tendering

Smuggling of cigarettes and alcohol;

Counterfeiting/forgery, including goods and Euro counterfeiting;

Trafficking in and exploitation of human beings

Facilitation of illegal immigration

You are also invited to report on any other additional crime types (e.g. illicit trafficking in firearms, burglaries, vehicle theft, etc.) that are of specific interest to you. Please indicate why you have chosen to report on the respective crime types, for instance because you assess them as the most threatening: at national level, or because of the effects they have and can have on other MS, in terms of impact or spreading of activities/modus operandi/criminal groups or for any other additional reason the respective MS sees a need to report upon them

Questionnaire about criminal activity XYZ⁸⁷

It needs to be underlined that whenever a question refers to specific figure, the question is not restricted to factual information. The questions are also intended to include information, which is based on intelligence and therefore may not currently be substantiated by available evidence.

1. Please provide an overview of this criminal activity including any new trends over the last year.
2. Please provide the number of the criminal groups and suspects carrying out this criminal activity.
3. What are the main m.o. with reference to this criminal activity?⁸⁸
 - 3.1 Is specific expertise from outside the criminal group necessary to carry out the criminal activity?
4. Which are the main source, transit and destination countries⁸⁹? Can you specify their role and the role of your country?
5. Please provide details concerning co-operation between criminal groups in carrying out this criminal activity?⁹⁰
 - 5.1 If the same criminal group takes care of all phases of the criminal activity, please specify how internal division of tasks and co-ordination are managed.⁹¹

⁸⁷ One form must be filled in for each criminal activity.

⁸⁸ For example, how importation, production, exportation, wholesale, "retail" sale of illegal goods are realized, how illegal services are provided, how persons are brought and maintained into exploitation, how fraud is carried out, etc.

⁸⁹ For example, with reference to the illegal goods and material used for their production (such as heroin "imported" in a MS, precursors used for production of synthetic drugs, synthetic drugs "exported" outside a MS, cocaine transiting through a MS, etc.), to smuggled goods (such as cigarettes, alcohol, etc.), to smuggled or trafficked persons, etc.

⁹⁰ For example, what is the usual division of tasks between criminal groups? How international or national co-operation is maintained?

6. Are criminal groups active in this criminal activity also active in other criminal fields?
Please specify.
7. Which are the main characteristics⁹² of suspects with reference to this criminal activity?
 - 7.1 Is this criminal activity dominated by specific type/types of criminal group? Please specify. What is the reason of this dominance?
7. Are legitimate business structures used to carry out this criminal activity? How?⁹³
9. Concerning criminal proceeds:
 - 9.1 Please provide a description and quantification.
 - 9.2 How are they used?
 - 9.3 How are they laundered?
10. Is corruptive influence used to facilitate this criminal activity? How?⁹⁴
11. Is violence or threat used to carry out this criminal activity? How?⁹⁵
12. What are the main facilitating factors⁹⁶ for this criminal activity?
13. What are the environmental conditions⁹⁷ that influence the development of this criminal activity in your country?
 - 13.1 Please specify if any changes in legislation or law enforcement may have impacted on this criminal activity.
14. What are the threatening effects of this criminal activity for your country, other MS or non-EU countries?⁹⁸
15. Please provide a future-oriented assessment concerning changes in this criminal activity⁹⁹.

⁹¹ In this case, it would be interesting, for example, to know how international operations are carried out.

⁹² For example, nationality/ethnicity/origin, cultural background, level of education, life-style (such as for outlaw motorcycle gangs), military background, previous imprisonment (such as for prison gangs), etc.

⁹³ Please specify, for example, the function they play in the modus operandi, and how criminal groups establish and/or use existing legitimate business structures. For further details concerning the information to be provided as answer to this question, please see also notes to questions 11 and 12 in the questionnaire on criminal groups.

⁹⁴ Please specify, for example, field, level, exchange mechanism, ways, countries, purpose. For further details concerning the information to be provided as answer to this question, please see notes to questions 13 in the questionnaire on criminal groups.

⁹⁵ For an explanation concerning the information to be provided as answer to this question, please see also notes to questions 14 and 15 in the questionnaire on criminal groups.

⁹⁶ For example, document forgery and identity fraud, technology, misuse of the transport sector, exploitation of the financial sector, globalization, and borders. For further explanations, please see OCTA 2006. Facilitating factors are more directly linked and instrumental to the criminal activity than environmental conditions.

⁹⁷ For example, the level of taxation of certain goods, political or economic situation in certain non-EU countries, historical or cultural links with certain non-EU countries, geographical position, etc.

⁹⁸ For example, the harm caused by this criminal activity (such as financial damage) in your country and the impact of this criminal activity in other countries, the spreading of certain m.o. or criminal groups to other countries.

⁹⁹ For example, with reference to facilitating factors, environmental conditions, criminal groups involved, modus operandi, and the other features mentioned in the previous questions.

Bijlage II Selectiemethode Casuïstiek

A. Omvang, invloed en dreiging van criminele groepen

De vraag welke criminele organisaties de grootste dreiging op de rechtsorde uitoefenen is niet gemakkelijk te beantwoorden, omdat hiervoor veel uiteenlopende antwoorden bestaan. De grootste organisatie kan zijn de organisatie met de meeste leden of de meeste vertakkingen, met de meeste financiële middelen, dan wel actief in het grootste aantal landen. Eenduidig is dit niet. De meeste dreiging kan uitgaan van het gebruik van geweld, maar ook van corrumperende invloed op de bovenwereld of de legale economie, sociale bestel of zelfs op de politiek, dan wel de ernst van de gepleegde delicten. De vraag naar de grootste criminele organisatie en het meest ernstige gevaar voor de samenleving dat daarvan uitgaat is vooralsnog onbeantwoord.

EU-criteria: minimum-criteria

Niettemin kunnen de verzamelde gegevens mogelijk een indicatie geven. Allereerst is een scheiding gemaakt in groepen die niet of wel aan de EU-criteria voldoen, namelijk de vier verplichte (meer dan twee personen, structurele samenwerking, ernstig delict, financieel gewin) en twee van de overige zeven criteria (rechtspersonen, geweld, corruptie, taakverdeling, loyaliteit en witwassen). Het gaat om minimale voorwaarden. Het niet voldoen aan het vier plus twee criterium leidt tot uitsluiting. Aangenomen wordt dat het dan om minder grote of minder ontwikkelde criminele groepen gaat. Naarmate criminele groepen aan meer van de in totaal elf criteria voldoen kan worden aangenomen dat ze ook groter en invloedrijker zullen zijn.

Tabel 17a: Toepassing EU-criteria voor selectie op 176 criminele groepen

	aantal criminele groepen
4 EU-criteria plus internationaal	104
plus internationaal - rechtspersonen	74
plus internationaal - rechtspersonen - geweld	31
plus internationaal - rechtspersonen - geweld - corruptie	15
plus internationaal - rechtspersonen - geweld - corruptie - taakverdeling	15
plus internationaal - rechtspersonen - geweld - corruptie - taakverdeling - loyaliteit	11
plus internationaal - rechtspersonen - geweld - corruptie - taakverdeling - loyaliteit - witwassen	9

Als we dit principe toepassen op de 176 criminele groepen en we voegen aan de vier EU-criteria de overige één voor één toe dan vallen er groepen af en blijven de meest ontwikkelde groepen over. Als we het criterium internationaal toepassen, de groep moet tenminste in één ander land actief zijn, dan blijven er 104 groepen over. Voegen we het criterium rechtspersonen toe - in feite de vraag naar contacten met bedrijven en rechtspersonen in de bovenwereld - dan blijven er 74 groepen over die daaraan voldoen. Het criterium van het gebruik van geweld - van intimidatie tot fysiek geweld - doet het aantal dalen tot 31 groepen. Vervolgens voegen we het criterium corruptie toe, dan blijven er 15 groepen over. Bij toevoeging van het criterium taakverdeling blijft het aantal hetzelfde, alle groepen voldoen daaraan. Toevoeging van maatregelen die loyaliteit en interne discipline bewerkstelligen reduceert het aantal tot elf criminele groepen. Ten slotte blijken er negen groepen te zijn die aan alle elf EU-criteria voldoen. Hieruit blijkt dat hoe meer criminele organisaties zijn ontwikkeld in termen van voldoen aan de meest belangrijke kenmerken van criminele samenwerkingsverbanden, hoe minder er overblijven. Dit moge geen verrassing zijn, het risico van grote samenwerkingsverbanden is immers dat geheimhouding zijn beperkingen

kent en grote samenwerkingsverbanden zichzelf blootgeven en opgespoord en opgerold worden. Een aantal blijft echter voortbestaan.

De beperking van deze bepaling van omvang is dat het om minimale eisen gaat. Over de maximale omvang van de criminele organisaties zegt het nog weinig, al mag worden aangenomen dat die mogelijk ook toeneemt met het stellen van hogere eisen. Een andere beperking is het eendimensionale karakter van criminele samenwerkingsverbanden dat hierin besloten ligt, namelijk de veronderstelling dat een groot samenwerkingsverband al deze kenmerken gemeen heeft. Het is de vraag of dit in de praktijk wel het geval is en of er niet meerdere vormen van samenwerkingsverbanden bestaan met uiteenlopende kenmerken.

OCTA-dimensies: rangorde criteria

Met een meerdimensionale benadering van de OCTA, die overigens de EU-criteria als uitgangspunt heeft, kunnen organisaties mogelijk beter beschreven worden. Hierbij worden van de zeven dimensies de kenmerken vastgesteld en wordt vervolgens gekeken in hoeverre deze voor de criminele samenwerkingsverbanden ook beschreven zijn en samenhangen in de empirische werkelijkheid.

Voor de zeven OCTA-dimensies zijn in totaal 28 indicatoren gevonden in de huidige gegevens. Daarbij is bepaald of de indicatoren inhoudelijk relevant konden zijn voor één van de dimensies en of de verschillende indicatoren die bij een dimensie gezocht zijn ook enigszins empirisch samenhangen (anders is er geen sprake van één dimensie). De meeste indicatoren voldeden aan deze voorwaarden. We komen tot de volgende indeling (zie tabel 17b).

Uit een voorlopige statistische analyse¹⁰⁰, vergelijking met de (niet-numerieke) beschreven gegevens van de criminele groepen en de gepleegde delicten en vergelijking met resultaten van de EU-criteria komen we tot de volgende conclusies:

1. De samenhang tussen de meeste van de 28 indicatoren is niet erg groot¹⁰¹, hetgeen impliceert dat de variatie in organisatie van criminele groepen groot is¹⁰². Er komen dus veel uitzonderingen voor op de veronderstelde regel. Een eendimensionale oplossing (dimensie van kleine naar grote criminele samenwerkingsverbanden) is onwaarschijnlijk; er bestaan meerdere vormen van criminele organisaties.
2. De meeste indicatoren binnen de zeven OCTA-dimensies vertonen enige samenhang. Dit bevestigt ten dele het bestaan van deze dimensies. Maar voor de OCTA-dimensie 'structuur van criminele groepen' is één dimensie niet mogelijk. Er zijn er tenminste twee, met enerzijds een samenhang tussen de omvang van het aantal leden en functies, c.q. taakverdelingen, externe samenwerking en meerdere typen delicten, min of meer de grootte dus van een crimineel samenwerkingsverband, en anderzijds de duur van de criminele samenwerking, die daarvan onafhankelijk blijkt te zijn. De samenhang van etniciteiten is omgekeerd met wat vaak verwacht wordt: hoe groter de organisatie hoe meer verschillende etniciteiten (ook meer nationaliteiten en meer internationaal) een samenwerkingsverband omvat, en niet hoe etnisch homogener een groep wordt.
3. Voor zover er samenhang is tussen de zeven OCTA-dimensies is een eendimensionale oplossing niet mogelijk. Deze dimensies kunnen niet tot één factor worden gereduceerd,

¹⁰⁰ Onder meer Principale Componenten Analyse met of zonder rotatie, om te zoeken naar een gereduceerd aantal factoren (één, twee, drie dan wel meer) die een eenvoudige interpretatie van de structuur van de criminele groepen kan leiden.

¹⁰¹ +.30 tot +.40, voor de meeste; enkele verwante indicatoren komen hoger uit, zoals aantal landen waarmee de groep contact heeft en het aantal verschillende nationaliteiten onder de leden, hetgeen aannemelijk is.

¹⁰² Hierop wijst ook de vrij lage verklarende variantie van de gevonden factoren in de factor-analyses, en zonder dat er ook maar één factor meer dan 50% verklaard.

bijvoorbeeld van kleine naar grote criminele samenwerkingsverbanden. Er zijn ten minste drie dimensies nodig om tot een minimale interpretatie te komen. Deze drie hangen voornamelijk samen met respectievelijk fraudezaken (eerste dimensie), drugshandel (tweede dimensie) en een zwakke dimensie met mensenhandel en mensensmokkel. Falsificaten als ondersteunend delict verdeelt zich voorspelbaar vooral over de eerste twee dimensies. Smokkel valt onder de fraudedimensie (betreft meestal accijnskwesties).

Tabel 17b: Zeven OCTA-dimensies met 28 indicatoren en spreiding van gegevens

OCTA-dimensies	Indicatoren	aantal per criminele groep (spreiding)
1. Internationaal	- aantal landen waarmee criminele groep contacten heeft / actief in is	1 tot 16 landen
	- aantal nationaliteiten leden	1 tot 21 nationaliteiten
2. Structuur criminele groep	- omvang criminele groep in aantal personen	3 tot 74 leden
	- omvang criminele groep in aantal functies	0 tot 20 rollen of functies
	- hechtheid criminele groep in aantal jaren interne samenwerking	minder dan 1 jaar tot meer dan 3 jaar
	- etnische heterogeniteit criminele groep	1 tot 13 etniciteiten
	- aantal verschillende delicten in criminele groep (OCTA definitie)	1 tot 6 delicttypen
	- aantal verschillende drugsdelicten in criminele groep	1 tot 7 drugstypen
	- voorkomen externe samenwerking met andere criminele groepen	0 tot 2 vormen
3. Zakenstructuur	- aantal rechtspersonen in criminele groep	0 tot 53 rechtspersonen
	- contacten met legale bedrijven en rechtspersonen	0 tot 1 (ja)
	- hoeveelheid criminele winst en bezit in euro's (schatting)	225.000 tot 200 miljoen euro
	- aantal vormen van witwassen toegepast in criminele groep	0 tot 14 vormen
4. Specialisaties	- contacten met accountants in criminele groep	0 tot 1 (ja)
	- contacten met advocaten in criminele groep	0 tot 1 (ja)
	- contacten met notarissen in criminele groep	0 tot 1 (ja)
	- contacten met andere specialisten in criminele groep	0 tot 1 (ja)
	- witwassers in criminele groep	0 tot 1 (ja)
5. Invloed en corruptie	- aantal contacten met legale branches (bedrijven, instellingen, overheid)	0 tot 16 branches
	- corrumperende activiteiten door criminele groep	0 tot 1 (ja)
	- kernleden wonend in EU, niet-EU Europa, buiten Europa	0 tot 2
6. Geweld en intimidatie	- tegen burgers (niet-criminelen)	0 tot 1 (ja)
	- tegen andere criminelen (niet eigen groep)	0 tot 1 (ja)
	- tegen eigen leden criminele groep	0 tot 1 (ja)
	- bezit vuurwapens in criminele groep	0 tot 1 (ja)
7. Contra-maatregelen	- aantal vormen van meest gangbare afscherming	0 tot 10 maatregelen
	- aantal vormen van defensieve afscherming	0 tot 7 maatregelen
	- aantal vormen van offensieve afscherming	0 tot 8 maatregelen

4. De fraudefactor wordt gevormd door de organisatiekenmerken zakenstructuur (rechtspersonen en witwassen), specialisatie (vrijeberoepsbeoefenaren, witwassers), internationaal, contra-activiteiten, invloed en corruptie, en omvang of structuur van de organisatie. De drugshandelfactor wordt vooral gevormd door de kenmerken omvang (sterker dan bij de fraudefactor), geweld, en internationaal (maar zwakker dan bij de fraudefactor). Hoewel organisaties op alle factoren dus ook veel gemeen hebben, zijn er verschillen in de nadruk op de genoemde organisatiekenmerken. De mensensmokkel en mensenhandelfactor (die slecht is vertegenwoordigd) heeft alleen erg zwakke verbanden met geweld (in het bijzonder mensenhandel) en invloed en corruptie.

5. Hieruit kan worden geconcludeerd dat criminele groepen grote variaties kennen in hun organisatiekenmerken en, voorzover er enig onderscheid kan worden gemaakt, deze alleen ten aanzien van fraude versus drugshandel bestaan, terwijl mensenhandel en -smokkel zich van beide onderscheiden. De zeven OCTA-dimensies zijn niet afwezig, maar wel slechts zwak terug te vinden in de gegevens. Een eendimensionale oplossing voor alle criminele groepen op basis

van de zeven OCTA-dimensies (van klein, arm en nationaal tot groot, rijk en internationaal), is niet aangetoond.

6. Een eendimensionale rangorde van criminele organisaties van kleine en ongevaarlijk naar grote en gevaarlijke is derhalve niet mogelijk. Om de meest dreigende te vinden is ten minste een indeling naar de belangrijkste deelgebieden van drugshandel, fraude en mensensmokkel/-handel nodig. Een alternatief is de rangorde van criminele groepen te bepalen met behulp van de beschikbare informatie over de zeven dimensies, bijvoorbeeld de tien meest internationale, grootste qua personele en zakelijke omvang, met het meeste geweld, corrumperende invloed en contra-activiteiten.

7. Beide benaderingen leiden evenwel tot een keuze van grotendeels dezelfde criminele organisaties. Dat geldt ook voor de rangorde op basis van de EU-criteria. Besliskundig zijn de eerste tien tot twintig organisaties bijna dezelfde en wordt nog eens een aantal door meer dan één benadering gedekt. Met name het geweldsaspect gedraagt zich vrij onafhankelijk, zodat gewelddadige organisaties ondervertegenwoordigd kunnen worden. Daarnaast zijn er relatief weinig mensenhandel/-smokkelgroepen in de gegevens waardoor die ondervertegenwoordigd kunnen zijn. Bij de uiteindelijke keuze kan hiermee rekening worden gehouden.

B. Verantwoording keuze casussen

Op basis van een rangordening op de zeven OCTA-dimensies¹⁰³, de onderliggende drie factoren en de EU-criteria kan een afgewogen keuze worden gemaakt uit de 176 criminele groepen. De bedoeling is dat de meest bedreigende groepen worden geselecteerd. Hiervoor bestaat vooralsnog geen hard criterium. Belangrijk is dat groepen worden geselecteerd die voldoen aan de OCTA-dimensies en daarbij gaat het vermoedelijk om de meest omvangrijke en meest internationale groepen, met de meeste zakelijke structuren en specialisaties, die de meeste invloed kunnen doen gelden, het meest gewelddadig zijn en de meeste contra-activiteiten vertonen: kortom hoog op de OCTA-dimensies scores. Iets dergelijks geldt voor de drie factoren van onderliggende organisatiekenmerken die achtereenvolgens correspondeerden met (1) fraudegroepen, (2) drugshandelgroepen en (3) mensenhandel- en mensensmokkelgroepen. Tevens werd hierbij betrokken het voldoen aan zoveel mogelijk EU-criteria.

De drie selectiemethoden bleken te convergeren en veel overeenkomstige groepen op te leveren. Op iedere dimensie of factor werd de toptien genomen (1^e tot 10^e rangnummer), dit zijn de grootste samenwerkingsverbanden, de meest internationale, enzovoorts. Bij de zeven OCTA-dimensies leidde dit tot een selectie van 35 criminele groepen. Toevoeging van de toptien groepen op de drie PC-factoren leidde tot negen extra criminele groepen, samen 44 groepen. Bij vergelijking met de EU-criteria bleek dat nog één groep kon worden opgenomen die aan alle 11 EU-criteria voldeed (met rangnummer: 1e), waardoor het totaal op 45 criminele groepen komt.

Met deze selectie als uitgangspunt blijven 45 groepen over en kan op basis van een inhoudelijke en kwalitatieve beoordeling van de mate waarin zij aan de OCTA-vereisten voldoen, opnieuw een selectie worden gemaakt. Op deze wijze kan een selectie van criminele groepen tot stand komen, die de meest ernstige top vormt van de piramide van de 176 criminele samenwerkingsverbanden in Nederland.

¹⁰³ Een goede invulling van de dimensies fungeert als een extra toets. In wezen dekken de dimensies immers dezelfde criminele organisatiekenmerken als de zeven niet-verplichte EU-criteria.

Tabel 17c: Rangorde criminele groepen op zeven OCTA-dimensies, OCTA PC-factoren en EU-criteria

3 OCTA PC-factoren				7 OCTA-dimensies								
OCTA 1 ^e PC-fraude	OCTA 2 ^e PC-drugshandel	OCTA 3 ^e PC-mensenhandel/mensensmokkel	1 EU-criteria	nummer criminele groep	criminele groep	1 internationaal	2 structuur groep	3 zakenstructuur	4 specialisatie	5 invloed en corruptie	6 geweld	7 contra-activiteiten
1*	5*		1*	114	Casus 114	3*	9*	3*	3*	1*	1*	1*
2*	1*		1*	52	Casus 52	2*	1*	1*	1*			5*
3*				169	enzovoort	1*		2*	9*	2*		4*
4*				8		9*		5*	3*			
5*				139		4*		4*	9*			
6*				118					6*			3*
7*				166				8*	5*	5*		
8*		9*		119								2*
9*	2*		1*	72			2*			8*	2*	
10*				14				6*				
				161		7*		7*				
				120					10*			
				103						3*		
			1*	113		8*				8*		
				102								7*
				132						5*		
			1*	116				10*				
				84					7*			
				50		5*	5*	9*				
				115								9*
	9*			31		6*	7*					
				121					4*			
				123			3*					6*
				174		10*						
		2*	1*	97								
		5*		80								
				43								9*
		4*		155								
	6*			58							2*	
			1*	157						5*		
	7*		1*	86								
	4*			35			8*					
		1*		57								
			1*	96								
	8*			73			4*					
				6							2*	
		3*		56								
		8*		153								
	3*			15			6*					
		10*		142								
		6*		159								
				149							2*	
				13			10*					
				69							2*	
	10*	7*		112							2*	

n.b. getallen zijn rangorde nummers met 1^e als hoogste waarde op dimensie of factor en 176^e als laagste; alleen groepen met rangnummers 1^e tot 10^e geselecteerd op iedere dimensie of factor; bij gelijke waarden wordt een gelijk rangnummer toegekend; * = keuze-optie op basis van eerste 10 groepen op tenminste 2 OCTA-dimensies; weergegeven rangorde groepen volgens eerste kolom;